

GELEZEN

In deze rubriek worden artikelen en boeken besproken die recent zijn uitgebracht en bij het VOBC LVG zijn in te zien of, als het om artikelen gaat, zijn op te vragen.

Een kind met mogelijkheden. Een andere kijk op LVG-kinderen door Albert Ponsioen in samenwerking met Daan Pellini, Bohn Stafleu, van Loghum, Houten 2010. ISBN 978 90 31382514

In het onderwijs en de zorg voor kinderen met een licht verstandelijke beperking wordt heel wat afgetest. Veel meer dan bij doorsnee basisschoolkinderen of middelbare scholieren. Deze worden meestal niet getest. Pas wanneer het met een kind of een jongere niet goed gaat, willen de opvoeders graag weten waardoor dit komt. Voor het antwoord op die vraag en meer nog voor advies gaan ze te rade bij een diagnosticus, meestal een psycholoog.

Ze hebben geluk als ze bij Albert Ponsioen terecht komen. Hij weet uit ervaring hoe lastig het is om theoretische concepten en hypothesen voor te leggen aan kind en ouders. In zijn laatste boekje "Een kind met mogelijkheden" probeert hij een andere, perspectief biedende kijk te geven op kinderen met een licht verstandelijke beperking. In het eerste deel van het boek omschrijft hij de ontstaansgeschiedenis van de LVG-problematiek, het onderwijs aan deze kinderen en jongeren en het palet van ambulante en residentiële hulp voor kind en ouders. In het tweede deel bespreekt hij kritisch de bestaande onderzoeksinstrumenten en komt met een goed en praktisch toepasbaar voorstel van een testbatterij. Tenslotte wordt in de bijlage een overzicht gegeven van websites van belangenorganisaties, onderwijs, zorg, diagnostiek, leerstoornissen en wetenschappelijk onderzoek.

Ponsioens co-auteur, Daan Pellini, maakt het boek boeiend. Er is door het gehele boek een dialoog gaande tussen hem, ooit als LVG-er gediagnosticeerd en Albert als diagnosticus. Dat is het begin van het dialogisch aspect in diagnostiek. Dat trof me aangenaam, ook bij de presentatie van het boek. In het diagnostisch proces leren mensen elkaar beter kennen. Dat proces is meer dan "meten en verklaren" alleen. Een psychologisch onderzoeksrapport zegt niet alleen iets over de onderzochte persoon, maar ook over de onderzoeker. De onderzoeker heeft de opdracht om in voor de cliënt begrijpelijke taal uit te leggen waarin voor hem of haar mogelijkheden en beperkingen liggen. Onder jeugdigen, ouders, leerkrachten en hulpverleners is daar behoefte aan. Zij zijn niet geïnteresseerd in begrippen als "executieve functie", maar wel in de betekenis daarvan in het leven van alledag.

Men kan met Ponsioen in discussie gaan over de samenstelling van de testbatterij en de mogelijkheden en beperkingen die inherent zijn aan het onderzoeksinstrumentarium. Daarvoor biedt Onderzoek en Praktijk een goed platform. Zo kan men zich afvragen of de SRZ-plus voor de LVG-jeugdigen relevante specifieke informatie biedt. Voorlopig is dit instrument echter het enige dat binnen de Nederlandse cultuur ontwikkeld en genormeerd is. Interessant zou een discussie over de begripsvaliditeit van dit instrument zijn.

Tenslotte. Bij het bepalen van het IQ gaat het niet om tekorten vast te stellen, maar om mogelijkheden en beperkingen aan te geven. Mensen met mogelijkheden zijn we allemaal, daarin verschilt de diagnosticus niet van de door hem of haar onderzochte persoon. In de zorg, maar ook in het onderwijs moeten we bekennen dat ons tekort ligt in het doorschieten in het "tekort model". Dan zie je echter een echte mens niet. Daan Pellini maakt in de door hem geschreven onderdelen van het boek, zichtbaar dat zijn verhaal ons iets te zeggen heeft. Een diagnosticus die beseft dat het verhaal van ieder mens iets te zeggen heeft, een eenheid vormt en dialogisch van aard is kan na een testsessie zeggen: "Dank je wel voor wat je me toevertrouwde."

Jan Niessen